

Країло Сергій
студент 4 курсу спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Керівник: **Нісходовська О.Ю.**
к.е.н., асистент кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТРАТЕГІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Питання сталого розвитку стало головним для України в зв'язку з укладенням Угоди про Асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом з іншого боку (ратифікованої Законом України № 1678-VII від 16.09.2014). Згідно з цим, сприяння сталому розвитку розглядається одним з головних принципів посилення співпраці між сторонами, які визнають важливість повного врахування економічних, соціальних і екологічних інтересів не тільки свого відповідного населення, а й майбутніх поколінь і гарантують, що економічний розвиток, екологічна та офіційна політика підтримується спільно.

Європа була серед засновників концепції сталого розвитку, починаючи з 70-х років XX століття. Після 1992 року тут було прийнято багато програм, створено спілок, інших організацій по розробці заходів для переходу до сталого розвитку.

За показниками готовності та участі в розробці заходів щодо сталого розвитку виділяють 4 групи країн [2, с. 37]:

1. Ранньою високою активністю;
2. Запізнілою високою активністю;
3. Запізнілою середньою активністю;
4. Пізньою низькою активністю.

До першої групи відносять: Швеція, Великобританія, Нідерланди, які накопичили певний позитивний досвід у цій галузі, хоча мають між собою певні відмінності. У цих країнах спільно діють державні органи і органи

місцевого самоврядування, недержавні організації, виділяються кошти на проведення відповідних природоохоронних, рекламних, освітніх програм і заходів. Населення поводить себе активно, контролюючи владу в питаннях охорони навколишнього середовища.

Національна стратегія сталого розвитку Швеції [3, с. 85-95], розроблена у 2002 р., описує поточну ситуацію у сфері сталого розвитку та майбутні перспективи країни. Основними питаннями, що розглянуті в даному документі, є:

- організація ефективної взаємодії між економічним, соціальним та екологічним розвитком;
- глобальні проблеми сталого розвитку;
- аналіз міжнародної та національної діяльності у сфері сталого розвитку.

Даний документ містить перелік реалізованих заходів з переходу до сталого розвитку та сценарії майбутніх проектів. У стратегії виділено основні сфери сталого розвитку, а також конкретні цілі та заходи з їх досягнення.

Аналогічна стратегія сталого розвитку затверджена у Нідерландах [3, с. 85-95], яка містить загальні напрями регулювання сталого розвитку мету та конкретні заходи. При цьому вибір цілей сталого розвитку та заходів по їх реалізації здійснюється за допомогою матриці компромісів.

Дана матриця містить соціальні, економічні та екологічні аспекти сталого розвитку.

До другої групи належать: Данія, Фінляндія, Норвегія, які тільки з 1997 року почали активні дії з реалізації концепції сталого розвитку, вважаючи, що вони вже багато зробили в 80-х роках XX століття. Однак, в цих країнах стратегія сталого розвитку відображена в національній політиці і отримала необхідні правові основи. У цих країнах місцеві органи влади повинні звітувати перед центральними органами про свої результати в питаннях переходу до сталого розвитку, особливо з питань збільшення ресурсозабезпечення, зниження забруднення, збільшення біорізноманіття тощо [2, с. 37].

До третьої групи належать: Австрія, Німеччина, які ще пізніше підключилися до виконання глобальних програм сталого розвитку, а після Ріо-92 тут був тривалий період «мовчання», лише з 1997 року вони не тільки стали брати активну участь в міжнародних конференціях по сталому розвитку, але і значно активізували свою роботу в цьому напрямку. Тут росте активність населення, розробляються проекти і програми, приймаються законодавчі акти тощо. Однак, вузьким місцем в реалізації концепції сталого розвитку є питання широкої участі населення і встановлення місцевих пріоритетних аспектів розвитку згідно «Порядку денного на 21 століття» [3, с. 38].

У стратегії сталого розвитку Німеччини, прийнятої в 2012 р., сталий розвиток визначено як провідний принцип політики Федерального уряду Німеччини; задекларована необхідність дотримання даного принципу як цілі й критерію оцінки діяльності уряду [1]. Стратегія базується на чотирьох ключових директивах:

- рівномірність поколінь;
- якість життя;
- соціальна згуртованість;
- міжнародна відповідальність.

Завданнями сталого розвитку Німеччини, починаючи з 2013 р., є фінансова стійкість, стала господарська діяльність, клімат та енергетика та ін.

Таким чином, найбільш поширеними напрямками сталого розвитку в ЄС є:

- контроль за збереженням природного середовища;
- підтримання біологічного різноманіття;
- удосконалення екологічної політики: контроль за відходами та викидами, скорочення обсягів парникових газів, тощо;
- впровадження стандартів чистоти водних, повітряних, земельних ресурсів та їх захист від антропогенного навантаження;

- вирішення специфічних національних проблем країни – старіння населення, підвищення активного довголіття та працездатності пенсіонерів, зниження рівня захворюваності та ін.

До четвертої групи належать країни: Іспанія, Італія, Ірландія, Франція. Жодна з названих країн не брала участі в підготовці глобальних програм сталого розвитку, а внутрішні дії по охорони навколишнього середовища та розвитку не зазначалися особливою активністю. Наприклад, в Іспанії регіональні агентства екологічного спрямування знаходяться тільки в стадії формування. Міністерство з питань навколишнього середовища тут було створено лише в 1996 році. У Франції, хоча Міністерство у довкілля і було створено в 1971 році, але активна екологічна політика не проводиться.

Отже, кожній державі притаманний свій напрямок на шляху до сталого розвитку, враховуючи позитивний досвід державної політики розвинутих країн, що досягли успіхів на шляху до сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. 10 лет устойчивого развития «madeinGermany»
Национальная стратегия устойчивого развития URL:
<http://www.bundesregierung.de>
2. Немец Л. Н., Сегида Е. Ю., Немец К. А. Региональные проблемы устойчивого развития: учебное пособие для самостоятельной работы студентов, обучающихся по направлению «География», специальность «Экономическая и социальная география». – Харьков, 2013. – 72 с.
3. Марусей Т.В., Нісходовська О.Ю., Білик Т.Л. Детермінанти сталого розвитку економіки. Міжнародна колективна монографія «Економіко-правові аспекти сталого розвитку: теорія, методологія, практика». Національний університету «Києво-Могилянська академія». 2019. – 264с.
4. Омаров Шахин Анвер оглы Концепция устойчивого развития в законодательстве Украины и стран мира и практика ее внедрения // Бизнес Информ.-2014.-№ 12.-с. 85-95

5. От переходного периода к трансформации: устойчивое и всеобъемлющее развитие в Европе и Центральной Азии/URL: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/publications/oes/ECE_RIO_20_RUS.pdf

Куртик Аркадій,
Студент 3 курсу спеціальності 281
«Публічне управління та адміністрування»,
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.,**
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ ДЕРЖАВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сьогодні важко сказати де і коли народилась наука управління - менеджмент. Менеджмент існував завжди там, де люди працювали групами. Це відбувалось, як правило, в трьох сферах людського суспільства:

- політичний (необхідність розподілу та підтримки порядку в групах);
- економічний (необхідність пошуку, виробництва та розподілу ресурсів);
- оборонний (захист від ворогів та диких тварин) [1].

Історія зародження менеджменту розпочалась з 5000 року до н.е., коли шумери винайшли клинопис, що дало можливість реєструвати факти, вести облік, без чого управління неможливе. Ще древні філософи вважали, що причиною кризових явищ в усіх сферах життя суспільства, як правило, є відсутність ефективного управління або відсутність належної підпорядкованості між людьми. Натомість основи реалістичного погляду на управління були закладені саме в античності.

Зокрема, такий великий мислитель Платон доводив, що саме управлінню належить провідна роль у життєзабезпеченні суспільства. Інший великий мислитель - Аристотель — засновник вчення